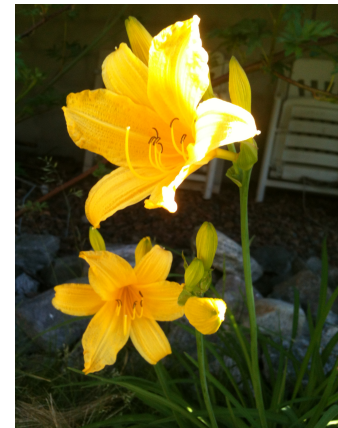

Laborationsidéer
med
koppling till ämnesplanen

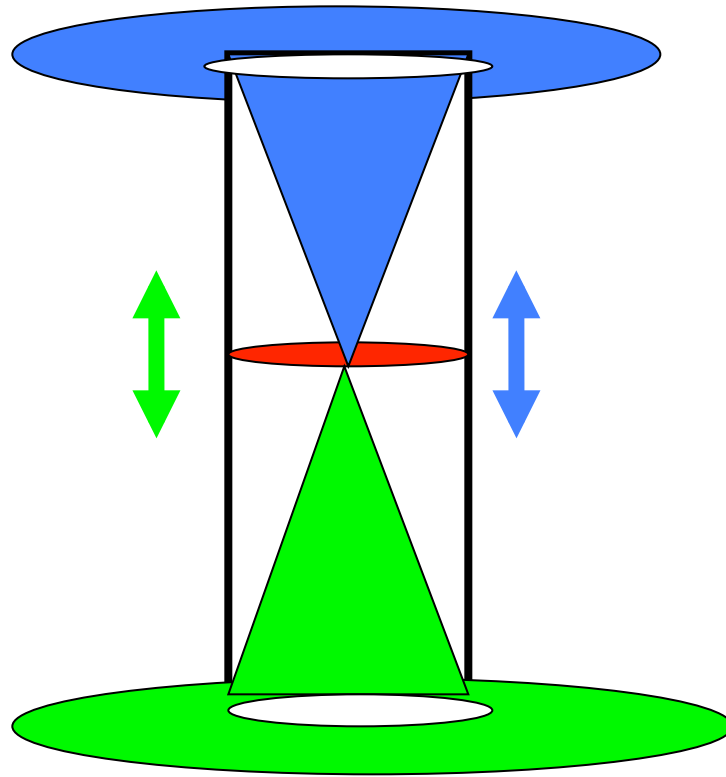
Eva-Stina Källgården

eva-stina@eskallgarden.se

www.eskallgarden.se

Två världar möts

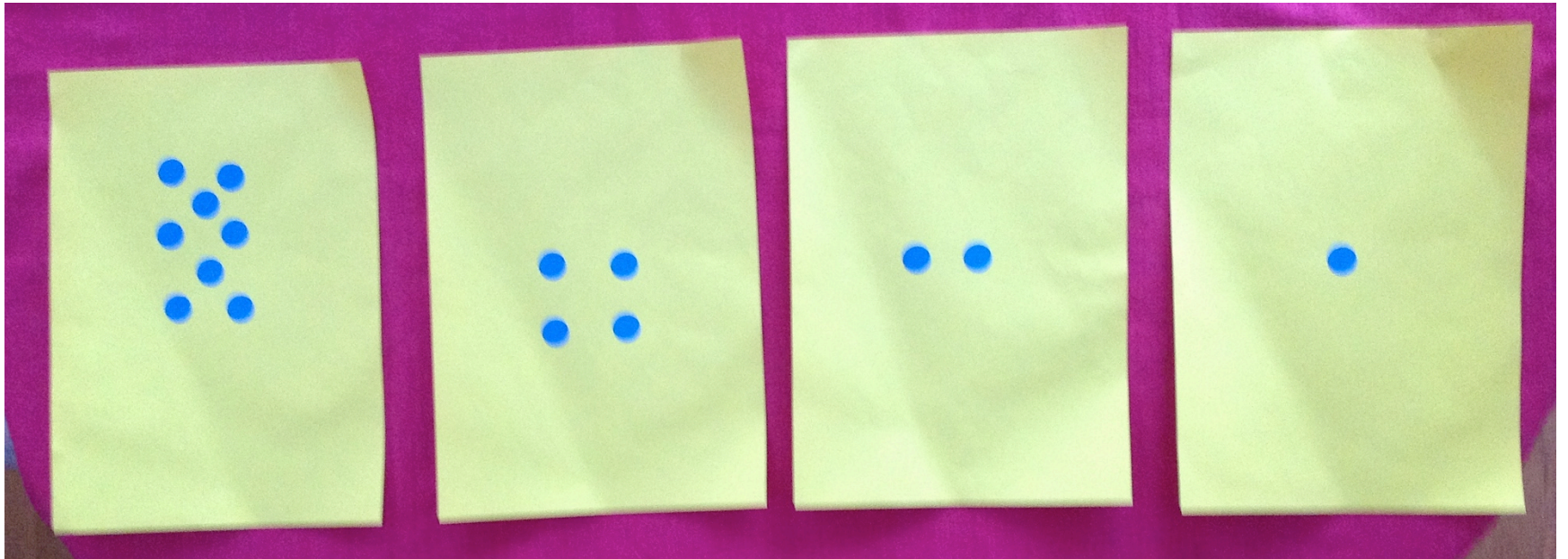

Eva-Stina Källgården

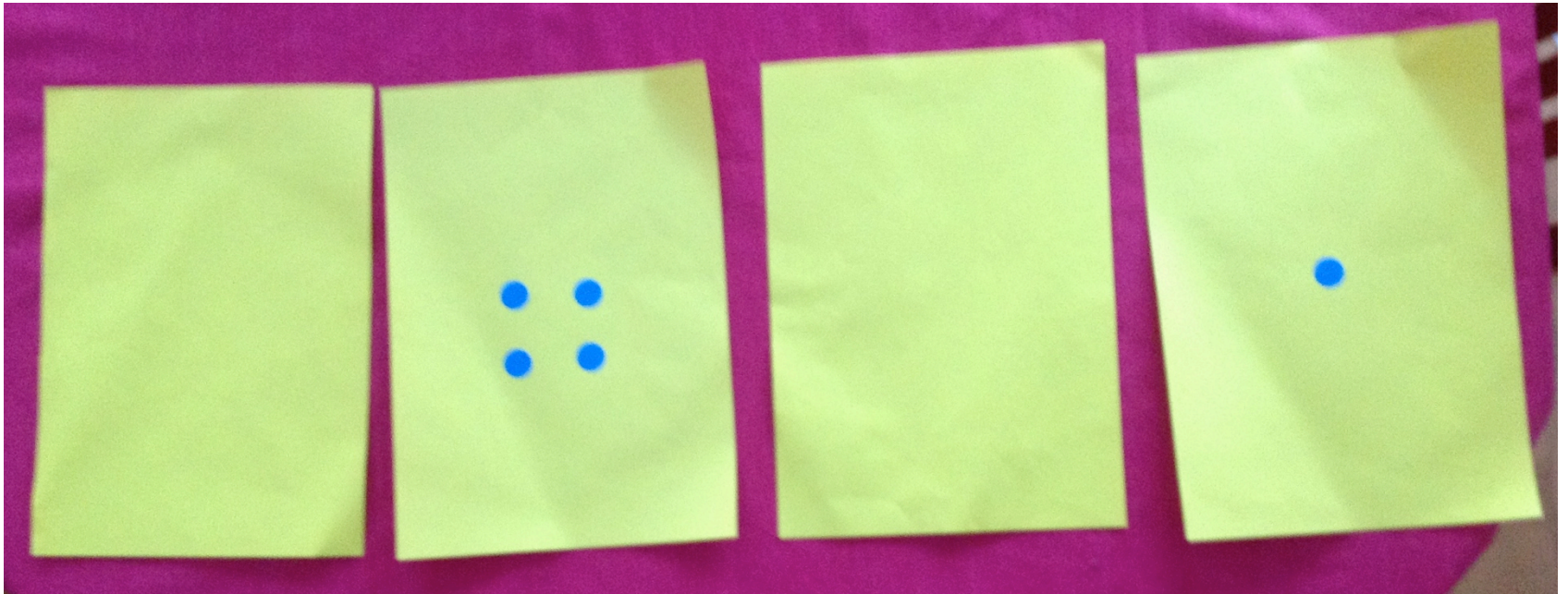

Lek med binära tal

$$1111_{\text{två}} = 15_{\text{tio}}$$

$$0101_{\text{två}} = 5_{\text{tio}}$$

En lek för vuxna?

”Tänk på ett tal mellan 1 och 15”

1	3	5
7	9	11
13	15	

2	3	6
7	10	11
14	15	

4	5	6
7	12	13
14	15	

8	9	10
11	12	13
14	15	

Centralt innehåll: Taluppfattning

Lgr 11 (åk 4-6)

Positionssystemet för tal i decimalform.

Det binära talsystemet och talsystem som använts i några kulturer genom historien, till exempel den babyloniska.

Gy 11 (1b och 1c)

Egenskaper hos mängden av heltal, olika talbaser....

	Taluppfattn. Aritmetik	Algebra	Geometri	Sannolikhet och statistik	Samband	Problem lösning
<i>Begrepp</i>	X					
<i>Procedurer</i>	X					
<i>Problem lösning</i>	X					
<i>Modellering</i>	X					
<i>Resonemang</i>	X					
<i>Kommunika tion</i>	X					
<i>Relevans</i>	X					

1 ml och 1cl Hur mycket är det?

Elev i åttan, som funderar och försöker reda ut detta

Positionssystemet

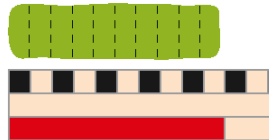
Volym

Syfte Att lära sig att se och förstå hur mycket 1 deciliter och 1 centiliter är.

Centralt innehåll Jämförelser och uppskattningar inom begreppet volym.

Mät upp 1 dl modellerar.

Skär i 10 lika stora bitar.
Varje bit är en tiondel av en deciliter.

1 deciliter = 10 centiliter

1 tsk = en tesked = $\frac{1}{2}$ centiliter = 5 milliliter

1 msk = 3 tsk = 1,5 cl centiliter = 15 milliliter

Övningar för grundskolan bara?

Aktivitet 1

Häll upp lite vatten i ett glas. Gissa hur mycket det är. Mät sedan med måttsetsen.

Rita och skriv ner gissningen och mätvärdet. Hur stor är skillnaden?

Aktivitet 2

Välj olika, ganska små, föremål i klassrummet. Gissa hur stor volym de har. Mät sedan genom att exempelvis stoppa ner dem i ett mätglas. Läs av på skalan. Rita och skriv ner gissningen och mätvärdet. Hur stor är skillnaden?

Observation

Vid arbetet med modeller och enheter ges situationer där både matematik- och språkutveckling sker med stöd och uppmuntran på olika sätt.

Min syn:

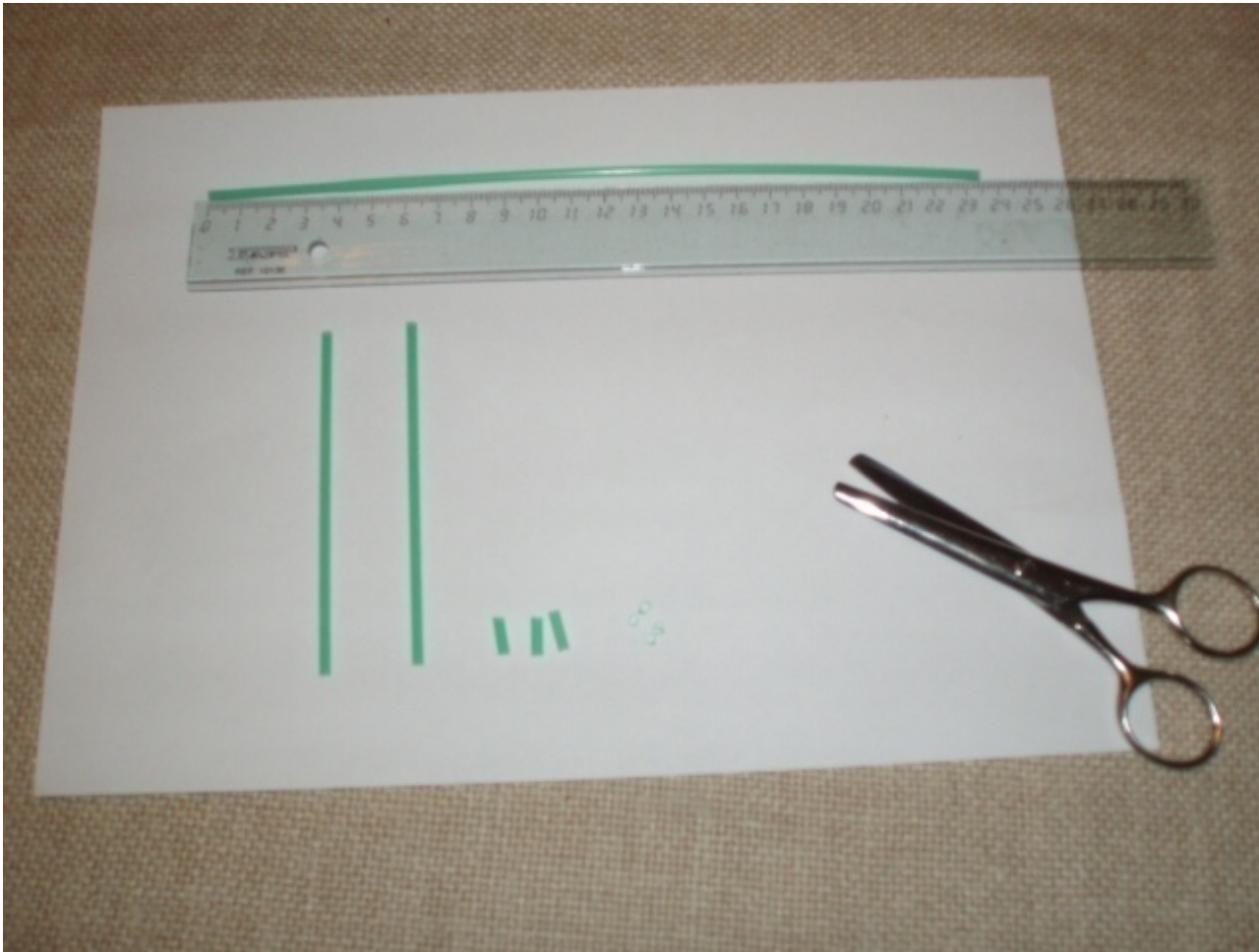
Lärande sker i en Undervisning
med ett
Arbetsätt och Innehåll där

Problemlösning skapar frågor

Frågor väcker begrepp

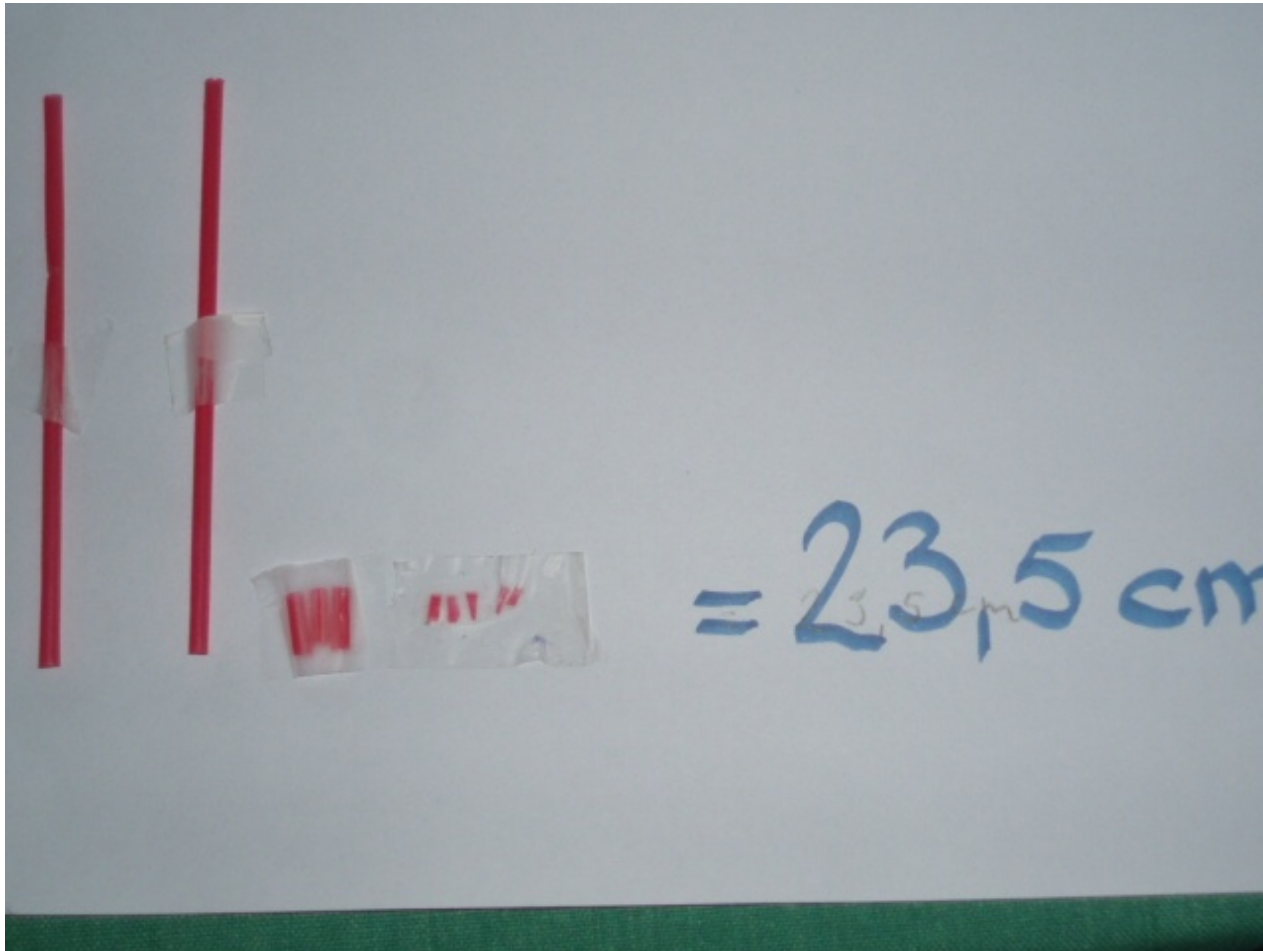
Begrepp befästs genom träning

Nya begrepp kan lösa nya problem

Mäta, Klippa bitar och jämföra , beskriva och förklara och **se och inse systemet**

Positionssystemet

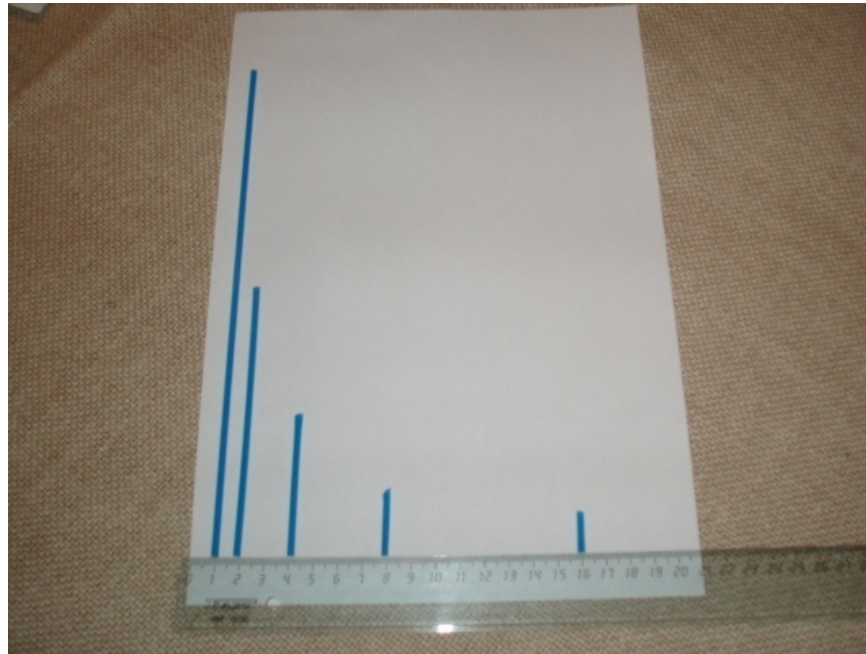

2 dm

3 cm 4 mm

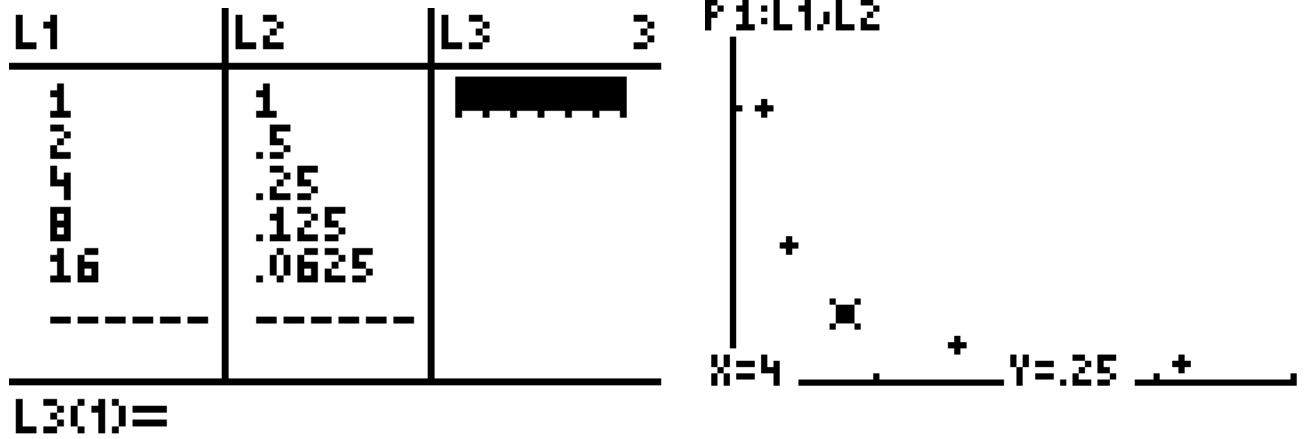

Uttrycka sambandet på olika sätt t.ex.

- med ord verbalt eller i text
- med symboler $y=1/x$,
- i tabell
- i graf

$$y=1/x$$

$$y=2^{-x}$$

Exponentiella funktionen och dess graf?

Symbolen X med ”olika ansikten”

Bokstaven x som symbol i matematik
kan stå för

- ett eller flera obekanta tal (t.ex. i en ekvation)
- en variabel (t.ex. i en funktion)
- vilket tal som helst (t.ex. $3x+2x=5x$)

En annan syn

- Verktygen skall läras in först
- Kontroll att eleven kan dessa genomförs
- Därefter används de i problemlösning

Hur många ”spelkolor” går det på en golfboll?

I praktiken

Uppgift 1. Gissa hur många spelkolors volym, som motsvarar en golfbolls volym. Skriv ner din gissning!

Modelleringsförmåga och Procedurförmåga

I teorin

Uppgift 2. Beräkna hur många spelkuler som behövs för att de tillsammans skall ha lika stor volym som en golfboll?

Golfbollens diameter $D_1 = 43$ mm och kulans diameter $D_2 = 16$ mm.

Aritmetik	Algebra	Geometri	Samband	Problem lösning
------------------	----------------	-----------------	----------------	----------------------------

Generalisering

Uppgift 3

Formeln för förhållandet F mellan volymerna hos två klot med diameter D_1 respektive D_2 är

$$F = \left(\frac{D_1}{D_2} \right)^3.$$

Vilket värde på förhållandet F gäller mellan golfbollen och spelkulan ?

Förklara vad som menas med förhållande i det här fallet.
Hur definieras proportionalitet? Ge exempel!

NU löser vi problemet i praktiken!

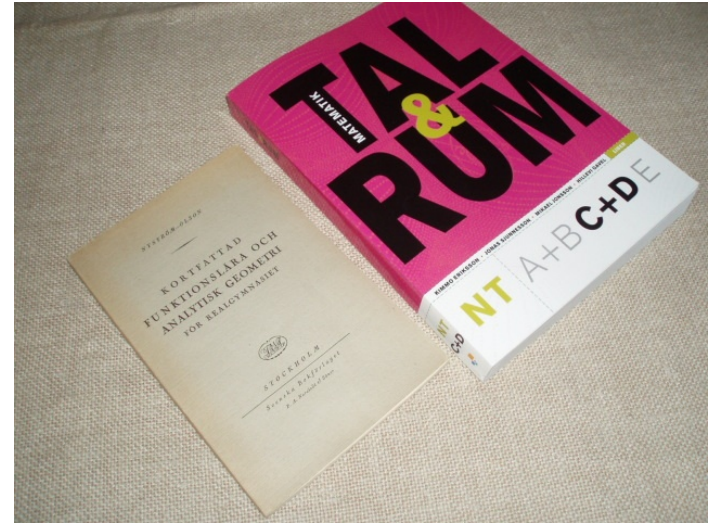
Hur stor blev avvikelsen?

- a) Gissningen
- b) Beräkningen

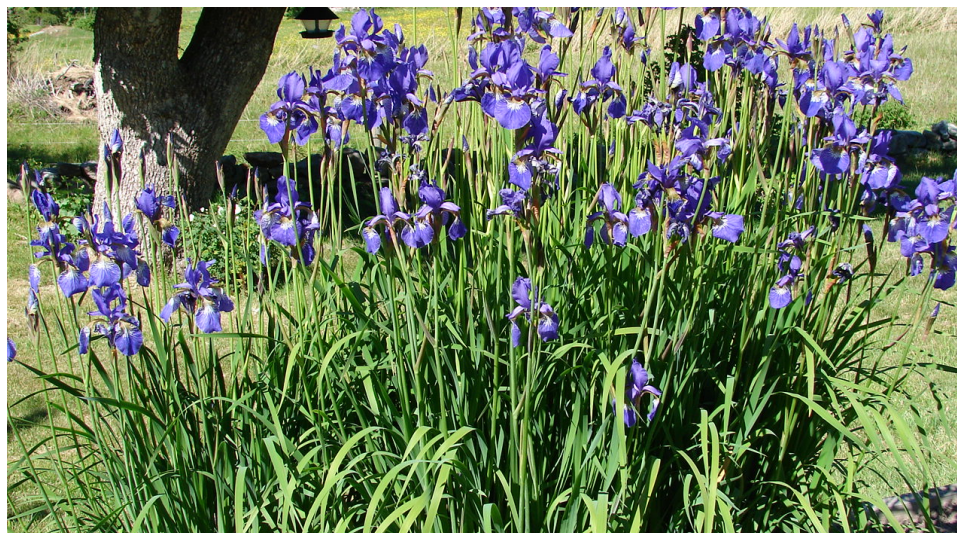
Bilderbok i Matematik på Gymnasiet för vuxna elever?

Nu ligger eleven i boken

Glad sommar!

Önskar Eva-Stina

eva-stina@eskallgarden.se